

Namazın "envâ-ı ibâdâtın fihristesi" olmasını izah eder misiniz?

Namazın enva-i ibadete fihrist olması, [Dokuzuncu Söz'de](#) de zikredilmiştir. Orada yaptığımız aynı izahı burada tekrar kaydetmeyi faydalı buluyoruz.

"Namaz dahi, bütün ibâdâtın envainı şamil bir fihriste-i nuraniyedir ve bütün esnâf-ı mahlukatın elvân-ı ibadetlerine işaret eden bir harita-i kudsiyedir."

Burada namazın iki özelliğinden bahsedilmiş:

1. Namazın bütün ibâdâtın envainı şamil bir fihriste-i nuraniye olması

Namaz bütün ibadetleri içinde cem eden bir ibadettir. Mesela:

- *Namazda oruç tutmak vardır, zira namaz kılan yemek yiyemez ve bir şey içemez.*
- *Namazda Kur'an okumak vardır.*
- *Namazda **tesbih, takdis, tekbir ve hamd** vardır. Yani namaz zikrin hûlasasıdır.*
- *Namazda tefekkür vardır. Zira namaz kılan kişi Kâbe'yi karşısına alır ve bu tefekkür ile namazını kılar.*
- *Namazda kelime-i şehadet vardır. Her tahiyyat okuyuşunda kelime-i şehadet tekrar edilir.*
- *Namazda dua vardır.*
- *Namazda tesettür ve setr-i avret vardır.*
- *Namazda abdest vardır...*

2. Namazın bütün esnâf-ı mahlukatın elvân-ı ibadetlerine işaret eden bir harita-i kudsiye olması

Şu âleme dikkat ile bakılsa görülür ki, her bir mahluk bir ibadet-i mahsusa ile meşguldür. Bu ibadetlerin bir kısmı kıyamda, bir kısmı rükûda ve bir kısmı da secdededir. Mesela ağaçlar kıyam yaparak Rablerine ibadet ederler. Bazen de rüzgâr ile rükûa giderler ve kudret-i İlahiyenin karşısında eğilirler. Bazen de olur ki, azamet-i İlahiye karşısında çatlarlar ve başlarını secdeye koyarlar.

Çiçekleri ise genelde rükûda görürüz. Boyunlarını bükerler ve azamet-i Rabbaniye karşısında küçülürler, büzülürler ve başlarını rükûdan kaldıramazlar.

Dağlar ise kıyamdadır, Cenab-ı Mevla'larını kıyamda zikrederler.

Ot ile beslenen hayvanlar ise, beslenme anında âdeta secdeye giderler ve boyunlarını bükerek Rezzak-ı Kerim'in karşısında eğilirler, O'na şükür ve hamd ederler.

Daha bunlar gibi, her kim ibadet gözüyle şu âleme baksa, bir kısım mahluku kıyamda, bir kısmını rükûda, bir kısmını secdede ve bir kısmını da teşehhüdde görür.

Ayrıca melekler de böyledir. Bir kısmı yaratıldığı günden beri kıyamdadır. Bir kısmı milyonlarca senedir rükûdadır. Bir kısmı da secdede...

Sevgili Peygamberimiz, Miraç olayının Kudüs'ten sonrasını şöyle anlatır:

"... Sonra beraberce göğe yükseldik. Cebrail aleyhisselam birinci kat göğün kapısını çaldı. Hemen kapı açıldı ve kendimi Âdem (a.s.)'ın karşısında buldum. Bana "Merhaba" dedi ve dua etti..."

Burada çok melek gördüm. Hepsi kıyamda huşu ve huzu ile durmuşlar:

□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ zikriyle meşguldüler. Cebrail'e sordum:

- Bu meleklerin ibadeti bu mudur?

- Evet, bunlar yaratılalıdan beri ta kıyamete kadar kıyam üzere olurlar.

Hak Teâlâ'dan diledim ki, bu ibadeti ümmetime nasip etsin. Duamı kabul etti. Namazda olan kıyam odur.

İkinci kat göğe çıktık. Cebrail aleyhisselam kapıyı çaldı. Kapı açıldığında kendimi, teyze çocukları İsa ile Yahya bin Zekeriyya (a.s.)'ın yanında buldum. Bana "Merhaba" dediler ve duada bulundular...

"Meleklerden bir cemaate rastladım. Saf bağlayıp durmuşlar, cümlesi rükûda

idi. Kendilerine mahsus bir tesbihleri vardı. Devamlı olarak rükûda dururlar; başlarını kaldırıp yukarı bakmazlar. Cebrail aleyhisselam: "Bu meleklerin ibadeti böyledir. Hak Teâlâ'dan iste de ümmetine nasip olsun." dedi. Dua ettim. Kabul buyurup namazda rükûu ihsan eyledi."

"Sonra üçüncü kat göğe çıktık, kapı açıldı ve kendimi Yusuf (a.s.)'ın yanında buldum. Baktım ki, kendisine güzelliğin yarısı verilmiş. Bana "Merhaba" dedi ve dua etti..."

Çok melek gördüm. Saf hâlinde cümlesi secdede idiler. Yarattılalıdan beri secdede olup kendilerine mahsus tesbih ile tesbih ederler. Cebrail aleyhisselam: "Bu meleklerin ibadeti böyledir. Allah-u Teâlâ'dan iste ki, bu ameli ümmetine müyesser eylesin." dedi. Hak Teâlâ'dan diledim. Kabul edip namazda size nasip eyledi.

Dördüncü kat göğe eriştim. Saf gümüşten yapılmış, nurdan bir kapısı var. Nurdan bir kilit vurmuşlar. Kilidin üzerinde □□□□□□ □□□□ □□□□ □□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ yazılı idi. Sual ve cevaptan sonra kendimi İdris (a.s.)'ın yanında buldum. Bana "Merhaba" dedi ve duada bulundu... Bir melek gördüm. Bir kürsi üzerine oturmuş, gamlı ve üzüntülü idi. Etrafında o kadar çok melek vardı ki, sayısını ancak Cenab-ı Hak bilir.

Beşinci kat göğe çıktık, orada Harun (a.s.) ile karşılaştık. Bana "Merhaba" dedi ve hayır duada bulundu. Beşinci kat gök meleklerinin ibadetlerini gördüm. Cümlesi ayakta duruyor ve ayaklarının parmaklarına nazar ediyor, asla başka yere bakmıyor, yüksek sesle tesbih ediyorlardı. Hazret-i Cebrail'e "Bu meleklerin ibadeti böyle midir?" diye sordum. "Evet, Hak Teâlâ'dan dile de bu ibadeti ümmetine nasip eylesin." dedi. Dua ettim. Cenab-ı Hak ihsan etti.

Sonra altıncı kat göğe çıktık. Orada Musa (a.s.) ile karşılaştık. Bana "Merhaba" dedi ve hayır duada bulundu.

Sonra yedinci kat göğe yükseldik, sonra İbrahim (a.s.)'ı Beyt-i Ma'mur'a arkasını dayamış olarak buldum. O Beyt-i Ma'mur ki, her gün oraya yetmiş bin melek giriyor bir daha sıraları gelmiyor."(1)

İşte namaz ef'al ve erkânıyla, meleklerin ve diğer mahlukların elvan-ı ibadetlerini cem etmiş bir harita-i kudsiyedir.